

Wymagania edukacyjne z historii dla kl. 8

Wymagania obejmują wiedzę i umiejętności ucznia z podziałem na poziom podstawowy (ocena dopuszczająca, dostateczna) i ponadpodstawowy (ocena dobra i bardzo dobra).

Rozdział I- II wojna światowa

Poziom podstawowy:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna, „dziwna wojna”, alianci, kolaboracja, linia Maginota, bitwa o Anglię, plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana, ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, konferencja w Teheranie, Generalny Plan Wschodni, bitwa o Atlantyk, Afrika Korps, pakt trzech, wilcze stada, Wielka Trójka, operacja „Overlord”, operacja berlińska, kamikadze,
- zna daty: agresji Niemiec i ZSRR na Polskę, bitwy o Westerplatte, kapitulacji Warszawy, ataku III Rzeszy na Francję, bitwy o Anglię, napaści Niemiec na Danię, Norwegię, agresji Niemiec na ZSRR, bitwy pod Stalingradem, ataku Japonii na USA, podpisania Karty Atlantycznej, konferencji w Teheranie, bitwy o Monte Cassino, operacji „Overlord”, konferencji jałtańskiej, kamikadze, zrzuconie bomby atomowej na Hiroszimę i Nagasaki, bezwarunkowej kapitulacji Japonii,
- identyfikuje postacie: A.Hitlera, J.Stalina, Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego, Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a, Erwina Rommla, Ireny Sendlerowej, F.D Roosevelta,
- wymienia etapy wojny obronnej,
- przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej,
- przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS,
- charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec i ZSRS wobec Polaków,
- przedstawia najważniejsze decyzje podjęte podczas konferencji jałtańskiej,

- wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu,
- wyjaśnia, w jaki sposób ludność terenów okupowanych niosła pomoc Żydom,
- wyjaśnia znaczenie bitew : pod El Almain, Midway, o Atlantyk,
- wymienia najważniejsze decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie

Poziom ponadpodstawowy

Uczeń:

-wyjaśnia znaczenie terminów- „polskie Termopile”, pancernik, lotniskowiec, prowokacja gliwicka, „przestrzeń życiowa”, Babi Jar, Ponary, czetnicy, wojna zimowa, państwo Vichy, Lend-Lease Act, Żegota, „Szoah”, U-Boot, taktyka „żabich skoków”, państwo marionetkowe, Komitet Wolnej Francji,

-zna daty: bitwy nad Bzurą, kapitulacji Helu, bitwy pod Kockiem, wojny radziecko-fińskiej, konferencji w Wannsee, lądowania wojsk niemieckich w Afryce,

-identyfikuje postacie: Tadeusza Kutrzeby, Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Henryka Sławika, Bernarda Montgomery’ego, D.D.Eisenhowera, Douglasa McArtura, V.Quislinga, F.Petaina, Heinricha Himmlera, Oskara Schindlera, Stanisława Maczka,

-wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski z Niemcami i sowietami,

-omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski,

-przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939-41,

-opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940-41,

-opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie,

-przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941-1943,

-przedstawia przebieg walk w Afryce,

-charakteryzuje ekspansję Japonii w Azji,

- omawia działania wojenne na morzach i oceanach,
- opisuje walki na froncie zachodnim i we Włoszech w latach 1943-44,
- charakteryzuje działania na froncie wschodnim i na Pacyfiku w latach 1944-45,
- wyjaśnia , w jakich okolicznościach nastąpiła kapitulacja III Rzeszy,
- charakteryzuje stosunki ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemcy,
- założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej.

Rozdział II- Polacy podczas II wojny światowej

Poziom podstawowy:

Uczeń:

-potrafi wyjaśnić pojęcia: Generalne Gubernatorstwo, wysiedlenia, deportacje, sowietyzacja, akcja AB, zbrodnia katyńska, łapanka, rząd emigracyjny, układ Sikorski-Majski, katastrofa gibraltarska, Związek Walki Zbrojnej(ZWZ), Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa(AK), sabotaż, dywersja, akcja pod Arsenalem, godzina „W”, plan „Burza”, PKWN, PPR,

-zna daty: zbrodni katyńskiej, podpisania układu Sikorski-Majski, powstania AK, wybuchu powstania w getcie warszawskim, trwania powstania warszawskiego, opracowania planu „Burza”, walki o Narwik; Monte Cassino, konferencji w Teheranie i Jałcie, procesu szesnastu,

-identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa, Stefana „Grota” Roweckiego, Tadeusza „Bora” Komorowskiego, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta, Zygmunta Berlinga,

-wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką,

-podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego wobec narodu polskiego,

-wskazuje na mapie miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz miejsca kaźni ludności polskiej na terenie ZSRS,

-potrafi wymienić polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej,

-przedstawia okoliczności formowania się Armii Polskiej w ZSRS,

- przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem emigracyjnym w Londynie,
- przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego,
- przedstawia założenia planu „Burza”,
- przedstawia etapy przebiegu powstania warszawskiego,
- opisuje najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów.

Poziom ponadpodstawowy:

Uczeń:

-posługuje się pojęciami: operacja „Tannenberg”, Szare Szeregi, partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski(SZP), cichociemni, Kedyw, kontyngent, Żydowska Organizacja Bojowa(ŻOB), Ukraińska Powstańcza Armia(UPA), operacja „Ostra Brama”, Krajowa Rada Narodowa(KRN), Gwardia Ludowa, Armia Ludowa, Pawiak, paszportyzacja,

-zna daty: ewakuacji armii Andersa na Bliski Wschód, powstania SZP i ZWZ, operacji „Ostra Brama”, powstania armii generała Berlinga, powołania KRN, rozwiązania AK, akcji specjalnej „ Kraków”,

-identyfikuje postacie: Zygmunta Berlinga, Hansa Franka, Kazimierza Sosnkowskiego, Henryka Dobrzańskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Cyryła Ratajskiego, Emila Fieldorfa ps. Nil, Stepana Bandery, Władysława Bartoszewskiego, Witolda Pileckiego, Zygmunta Szyszko-Bohusza, Edwarda Osóbki-Morawskiego,

-przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją,

-ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej,

-opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim,

-omawia przyczyny wybuchu powstania warszawskiego,

-przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego na Kresach Wschodnich,

-omawia proces budowania struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego,

-wymienia najważniejsze akcje ZWZ-AK,

- wyjaśnia w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem znajdującym się pod okupacją,
- przedstawia okoliczności zawarcia układu Sikorski-Majski,
- omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej,
- przedstawia działalność Delegatury Rządu na Kraj,
- opisuje szlak bojowy polskich jednostek wojskowych walczących na lądzie, morzu i w powietrzu na wszystkich frontach II wojny światowej,
- omawia postawy działaczy Polskiego Państwa Podziemnego wobec reżimu komunistycznego,
- charakteryzuje politykę okupantów na ziemiach polskich wcielonych do III Rzeszy i Generalnego Gubernatorstwa,
- podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRR (struktury komunistyczne w Polsce).

Rodział III- Świat po II wojnie światowej

Poziom podstawowy:

Uczeń:

-wyjaśnia terminy: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych, proces norymberski, układ dwubiegunowy, żelazna kurtyna, doktryny Trumana, zimna wojna, blokada Berlina Zachodniego, mur berliński, NATO, kraje demokracji ludowej, powstanie węgierskie, destalinizacja, Układ Warszawski, Wielki Skok, rewolucja kulturalna, kolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki, syjonizm, praska wiosna, wyścig zbrojeń, kryzys kubański, Unia Europejska, pacyfizm, feminizm,

-zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych, konferencji w Poczdamie, uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, powstania RFN i NRD, zjednoczenia Niemiec, wybuchu powstania węgierskiego, powstania Układu Warszawskiego, wojny domowej w Chinach, powstania Izraela, wojny sześciodniowej, wojny w Zatoce Perskiej, wojny w Wietnamie, interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji, podpisania układu w Schengen i traktatu w Maastricht,

-identyfikuje postacie: H.Trumana, Konrada Adenauera, Helmuta Kohla, Nikity Chruszczowa, Kim Ir Sena, Mao Zedonga, Mahatmy Gandhiego, Jasira Arafata, J.F. Kennedy'ego, Leonida Breżniewa, Roberta Schumana,

-wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni,

-omawia strukturę ONZ i jej działalność,

-wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie,

-omawia przejawy odwilży w ZSRS,

-omawia okoliczności powstania i znaczenia Układu Warszawskiego,

-omawia przyczyny i skutki rozpadu systemu kolonialnego,

-omawia przyczyny i skutki praskiej wiosny,

-wymienia skutki obrad II Soboru Watykańskiego,

-wskazuje na mapie państwa należące do Unii Europejskiej,

Poziom ponadpodstawowy:

Uczeń:

-wyjaśnia znaczenie terminów: plan Marshalla, denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja, powstanie berlińskie, Bizonia, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, kominform, Kuomintang, Czerwona Gwardia, Czerwona Książeczka, Autonomia Palestyńska, kibuc, szyici, Vietcong, plan Schumana, Greenpeace, kontrkultura, Woodstock, Frakcja Czerwonej Armii,

-wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRR w powojennym świecie,

-przedstawia polityczne skutki II wojny światowej,

-wskazuje na mapie państwa, które przyjęły pomoc USA w ramach planu Marshalla,

-charakteryzuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRR po śmierci Stalina,

-zna przyczyny i skutki interwencji wojsk Układu Warszawskiego na Węgrzech(1956) i w Czechosłowacji (1968)

-przedstawia proces powstawania dwóch państw niemieckich (różnice między państwami, budowa muru berlińskiego)

-przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach,

- charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce w dobie dekolonizacji i po 1960,
- opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej,
- przedstawia rywalizację USA i ZSRR podczas wojny w Korei,
- podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego,
- omawia proces powstania państwa Izrael,
- omawia przyczyny i skutki wojny w Zatoce Perskiej,
- przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie,
- charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego,
- przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego,
- przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie,
- przedstawia etapy tworzenia UE,
- opisuje przemiany społeczne i kulturowe w II poł. XX w,
- porównuje sytuację gospodarczą państw Europy Zachodniej i Wschodniej,
- wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej,
- opisuje walkę o równouprawnienie w USA.

Rozdział IV- Polska po II wojnie światowej

Poziom podstawowy:

Uczeń:

-potrafi wyjaśnić pojęcia: Ziemie Odzyskane, linia Curzona referendum ludowe, repatrianci, akcja „Wisła”, Polskie Stronnictwo Ludowe(PSL), Żołnierze niezłomni(wyklęci), Zrzeszenie WiN, podziemie niepodległościowe, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu, bitwa o handel, Polska Zjednoczona Partia Polityczna(PZPR), Polska Rzeczpospolita Ludowa(PRL), kolektywizacja, stalinizm, system monopartyjny, poznański czerwiec, Służba Bezpieczeństwa(SB), odwilż październikowa, Marzec '68, Grudzień '70, „propaganda sukcesu”,

-zna daty: akcji „Wisła”, wydania dekretu o reformie rolnej, bitwy o handel, uchwalenia Konstytucji PRL, powstania PZPR, planu sześcioletniego, Polskiego

Października, wydarzeń marcowych(1968), wydarzeń grudniowych na wybrzeżu (1970), nowelizacji konstytucji PRL,

-identyfikuje postacie: Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki, Józefa Cyrankiewicza, Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego, Stefana Wyszyńskiego, Edwarda Gierka,

-przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej,

-omawia zmiany terytorialne Polski po wojnie,

-podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim,

-przedstawia założenia konstytucji PRL z 1952,

-przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń poznańskiego czerwca i polskiego Października 1956,

-wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z marca 1968 i grudnia 1970,

-wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka

Poziom ponadpodstawowy:

Uczeń:

-potrafi wyjaśnić pojęcia: partie koncesjonowane, Urząd Bezpieczeństwa(UB), cenzura prewencyjna, Ministerstwo Ziem Odzyskanych, Radio Wolna Europa, Centralny Urząd Planowania, Państwowe Gospodarstwo Rolne(PGR), kułak, Związek Młodzieży Polskiej(ZMP), puławianie, natolińczycy, peregrynacja, rewizjoniści, dogmatycy, List 34, kino moralnego niepokoju,

-posługuje się datami: uchwalenia małej konstytucji(II 1947), uznania nienaruszalności polskiej granicy zachodniej przez NRD(1950) i RFN(1970), powstania Radia Wolna Europa, opublikowania Listu 34, zdjęcia „Dziadów” z afisza w Teatrze Narodowym (1968), ogłoszenie podwyżki cen żywności(XII 1970),

-omawia skutki II wojny światowej dla Polski (gospodarcze, społeczne, kulturalne),

-przedstawia różne postawy społeczeństwa polskiego wobec nowej władzy,

-podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRR,

- omawia sposób funkcjonowania komunistycznego aparatu terroru,
- opisuje system represji władz komunistycznych wobec kościoła,
- omawia proces odwilży po dojściu Władysława Gomułki do władzy,
- omawia stosunek władz PRL do inteligencji-marzec 1968,
- wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemickiej w Polsce w 1968,
- wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów Edwarda Gierka.

Rodział V- Upadek komunizmu

Poziom podstawowy:

Uczeń:

-zna terminy: czerwiec '76, Komitet Obrony Robotników(KOR), NSZZ „Solidarność”, strajk okupacyjny, 21 postulatów, porozumienia sierpniowe, stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego(WRON), ZOMO, internowanie, pierestrojka, Jesień Ludów, aksamitna rewolucja, Wspólnota Niepodległych Państw(WNP), obrady okrągłego stołu, wybory czerwcowe, sejm kontraktowy, hiperinflacja,

-posługuje się datami: wydarzeń czerwcowych (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża, powstania KOR, I pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, strajku sierpniowego i porozumień sierpniowych, powstania NSZZ „Solidarność”, wprowadzenia stanu wojennego, pacyfikacji Kopalni Wujek, obalenia komunizmu w Polsce i na Węgrzech, rozpadu ZSRR, zjednoczenia Niemiec, obrad okrągłego stołu, wyborów czerwcowych,

-identyfikuje postacie: Karola Wojtyły, Jacka Kuronia, Adama Michnika, Antoniego Macierewicza, Edwarda Gierka, Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz, Wojciecha Jaruzelskiego, Jerzego Popiełuszki, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Vaclava Havla, Borysa Jelcyna, Tadeusza Mazowieckiego, Bronisława Geremka, Jarosława Kaczyńskiego,

- wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce,
- opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych z 1976,
- opisuje działalność KOR-u,

- omawia przebieg wydarzeń sierpniowych,
- charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce,
- opisuje okoliczności rozpadu ZSRS

Poziom ponadpodstawowy:

Uczeń:

-posługuje się pojęciami: ciche podwyżki, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela(ROPCiO), drugi obieg, Konfederacja Polski Niepodległej(KPN), Międzyzakładowy Komitet Strajkowy(MKS), kryzys bydgoski, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych(OPZZ), dżihad, efekt domina, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie(KBWE), komitety helsińskie, Karta 77, „imperium zła”, pucz Janajewa, Urząd Ochrony Państwa(UOP), „gruba kreska”,

- charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70 XX w.,
- przedstawia reakcję ZSRR na wydarzenia w Polsce w 1980,
- charakteryzuje opozycje antykomunistyczną w Polsce w latach 80 XX w.,
- charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego,
- omawia okoliczności zwołania obrad okrągłego stołu,
- przedstawia reformy rządu Tadeusza Mazowieckiego,
- charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego.

Rozdział VI- Polska i Świat w Nowej Epoce

Poziom podstawowy:

Uczeń:

-zna pojęcia: Wspólnota Niepodległych Państw(WNP), Al-Kaida, polityka neokolonializmu, apartheid, Autonomia Palestyńska, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, plan Balcerowicza, bezrobocie, pluralizm polityczny, NATO, UE, referendum akcesyjne, globalizacja, kultura masowa, przeludnienie, bogata Północ-biedne Południe,

-zna daty: wejścia Polski; Czech i Węgier do NATO, powstania Wspólnoty Niepodległych Państw, pomarańczowej rewolucji, rozpadu Jugosławii, ataku na

World Trade Center, inwazji USA na Irak, uchwalenia Konstytucji RP(2 IV 1997), wdrożenia planu Balcerowicza, wyboru L.Wałęsy na prezydenta, pierwszych demokratycznych wyborów do parlamentu, wyboru A.Kwaśniewskiego na prezydenta, wyboru L.Kaczyńskiego na prezydenta, przyjęcia Polski do NATO, wejścia Polski do UE, udziału wojsk polskich w wojnie w Afganistanie (2002) i Iraku(2003),

-identyfikuje postacie: Władimira Putina, Billa Clintona, Borysa Jelcyna, Osamy bin Ladena, Saddama Husajna, George'a W. Busha, T.Mazowieckiego, L.Wałęsy, A.Kwaśniewskiego, L.Kaczyńskiego, L.Balcerowicza, J.Kuronia, B.Geremka,

-wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001,

-wyjaśnia na czym polega polityka neokolonializmu,

-wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej,

-wymienia korzyści jakie przyniosła Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO,

-omawia zalety i wady nowych środków komunikacji

Poziom ponadpodstawowy:

Uczeń:

-zna pojęcia: oligarchia, rewolucja róż, Euromajdan, talibowie, Państwo Islamskie, „wojna na górze”, Trójkąt Weimarski, program „Partnerstwo dla Pokoju”, Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu(CEFTA), grupa luksemburska, antyglobaliści, Dolina Krzemowa, Czarna Afryka, efekt cieplarniany, arabska Wiosna,

-zna daty: wojny w Jugosławii, I i II wojny czeczeńskiej, porozumienia izraelsko-palestyńskiego w Oslo(1993), aneksji Krymu(2014), uchwalenia małej konstytucji(X 1992), noweli grudniowej(XII 1989), rozwiązania PZPR(1990), powstania Trójkąta Weimarskiego(1991),

-identyfikuje postacie: Dżochara Dudajewa, Aleksandra Łukaszenko, Wiktora Juszczenki, M.Saakaszwilego, Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Szimona Peresa, Jana Krzysztofa Bieleckiego, Włodzimierza Cimoszewicza,

-przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i w Czeczenii,

- wyjaśnia przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce,
- przedstawia proces budowania podstaw, prawnych III Rzeczypospolitej,
- określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej,
- określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie.